

جلو‌های طرب انگیز عبادت

در

آموزه‌های اسلامی

نگارنده

محمد محمدپور

(دبیر آموزش و پرورش شهرستان گیلانغرب)

ویراستار علمی:

جمشید باقرزاده

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سرماستان)

بهار ۱۳۹۷

فهرست

صفحه

عنوان

مقدمه

فصل اول: معنا و مفهوم عبادت در آموزه‌های اسلامی

۳	۱-۱. عبادت
۹	۱-۲. محبت عباد
۱۱	۱-۳. مراتب عبادت
۱۲	۱-۴. آثار و فواید عبادت
۱۳	۱-۴-۱. مقام اطمینان
۱۳	۱-۴-۲. یاد حق
۱۴	۱-۴-۳. تقویت روح
۱۴	۱-۵. جایگاه عبادت در آموزه‌های اسلامی

فصل دوم: جلوه‌های طرب‌انگیز عبادت در آموزه‌های اسلامی

۲۰	۲-۱. نماز
۴۳	۲-۲. روزه
۶۳	۲-۳. زکات
۷۱	۲-۴. حج
۹۳	۲-۵. انفاق
۱۱۴	۲-۶. امر به معروف و نهی از منکر
۱۲۸	۲-۷. جهاد
۱۶۸	نتیجه‌گیری
۱۷۱	منابع

(مَنْ أَصْعَدَ إِلَى اللَّهِ خَالِصَ عِبَادَتِهِ أَهْبَطَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْهِ أَفْضَلَ مَصْلَحَتِهِ)

«کسی که عبادت‌های خالصانه خود را به سوی خدا فرستد، پروردگار بزرگ برترین مصلحت را به سویش فرو خواهد فرستاد.»^۱

خداوند، یگانه موجودی است که سزاوار عبادت و تسبیح می‌باشد و آموزه‌های اسلامی، تمام موجودات جهان را به عبادت و تسبیح در برابر خالق خود دعوت می‌کند. پرستش نوعی رابطه خالصانه و ستایشگرانه است که انسان با خدای خود برقرار می‌نماید. پرستش، نشان دهنده یک امکان و یک یکن در انسان است؛ امکان بیرون رفتن از مرز امور مادی و میل به پیوستن به افق بالاتر و وسیع‌تر. چنین میلی از مختصات انسان است. هدف اصلی از عبادت، راه یافتن به کمال مطلق و هستی‌ی پایدار و انعکاس پرتویی از صفات کمال و جمال او در درون جان آدمی است که نتیجه‌اش فاصله گرفتن از هوا و هوس و روی آوردن به خودسازی و تهذیب نفس و قیام در برابر طاغوت‌ها و زورگویان و بی‌عدالتی‌ها خواهد بود. عبادت و پرستش خداوند یکتا و ترک پرستش هر موجود دیگر یکی از اصول تعلیمات پیامبران الهی است. تعلیمات هیچ پیامبری از عبادت خالی نبوده است. چنانچه می‌دانیم در دینان مقدسه اسلام نیز عبادت سرلوحه همه تعلیمات است. چیزی که هست اسلام عبادت به صورت یک سلسله تعلیمات جدا از زندگی که صرفاً به دنیای دیگر تعلق داشته باشد، وجود ندارد، عبادات اسلامی با فلسفه‌های زندگی توأم است و در متن زندگی واقع است. گذشته از این که برخی عبادات اسلامی به صورت مشترک و همکاری دسته جمعی صورت می‌گیرد، اسلام

به عبادت‌های فردی نیز آنچنان شکل داده است که متضمن انجام پاره‌ای از وظایف زندگی است. از نظر اسلام هر کار خیر و مفیدی اگر با انگیزه پاک‌خدایی توأم باشد، عبادت است. ذکر خدا و یاد خدا که هدف عبادت است، دل را جلا می‌دهد و صفا می‌بخشد و آن را آماده تجلیات الهی قرار می‌دهد. از نگاه آموزه‌های اسلامی، عبادت تنها انجام یک سلسله اعمال خشک و بی‌روح نیست. اعمال بدنی صورت و پیکره عبادت است، روح و معنی چیز دیگر است. اعمال بدنی آنگاه زنده و جاندار است و شایسته نام واقعی عبادت است که با آن روح و معنی توأم باشد. عبادت واقعی نوعی خروج و انتقال از این دنیا و قدم نهادن در دنیایی دیگر است؛ دنیایی که بوی خود را است از جوشش و جنبش و از واردات قلبی و لذتهای خاص به خود. در عبادت واقعی، سخن از مجاهدت و میراندن نفس اماره است، سخن از ریاضت بدن و روح است، سخن از برتری است که بر اثر مجاهده در دل سالک می‌جهد و دنیای او را روشن می‌کند، سخن از منازل و مراحل است که یک روح مشتاق و سالک به ترتیب طی می‌کند تا به منزل مقصود که آخرین مسیر صعود معنوی بشر است می‌رسد، سخن از طمأنینه و آرامشی است که نصیب قلب ناآرام و پرصلوات و پر ظرفیت بشر در نهایت امر می‌گردد.

آموزه‌های اسلامی در شرح و تبیین حقیقت از بالاترین قواعد زیباسازی کلام بهره برده‌اند و با خلق چشم‌اندازهایی بدیع چشمها را به صحنه‌های شگفت‌انگیز و روح‌پرور خود خیره کرده‌اند و زیباترین و گیراترین تشبیهات، کنایات، استعارات، تمثیل‌ها و... را برای مخاطب به تصویر کشیده‌اند. آموزه‌های اسلامی، مفاهیم ذهنی و ارزشهای معنوی عبادات را در قالب تابلوهای ملموس و محسوس ترسیم نموده تا در معرض حواس پنجگانه مخاطب قرار گیرد و

آسانتر درک شود. این تصاویر دارای حرکت، پویایی و زیبایی و جذابیت فوق العاده‌ای هستند.

کتاب حاضر در دو فصل تنظیم گردیده که در فصل اول به معنا و مفهوم عبادت، اهمیت عبادت، مراتب عبادت، آثار و فواید عبادت، و جایگاه عبادت در آموزه‌های اسلامی پرداخته‌ایم. و در فصل دوم عباداتی چون؛ نماز، روزه، زکات، حج، انفاق، امر به معروف و نهی از منکر، و جهاد در آموزه‌های اسلامی را مورد بررسی قرار داده‌ایم.

این مقاله را همین جا پایان می‌دهیم با چند سپاس و ثنا: نخست از خدای کارساز و بنده نوازی که هر چه داریم، مرچه کرده‌ایم، همه از فیض فضل اوست؛ دوم از پیشوایان پاک و معصومی که به ویژه در فراهم سازی این کار، در کوچه باغهای سخنان آسمانی شان گلگشتها کردیم و از رنگ و بوی شایسته‌ای آنها دل و دماغ سرشار ساختیم؛ سوم از خانواده گرامی و ارجمندم که فرصت و اغذیه این کار را و امداد مهربانیها و فداکاریهای آنانم. و السلام.

محمد محمدپور

مدرس و پرورش شهرستان گیلانغرب

بهار ۱۳۹۷